

Erhverv og uddannelsesretninger i Tyskland

Vocational Education
and Training in Germany

Gefördert durch:

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

Zentralstelle der Bundesregierung für
internationale Berufsbildungszusammenarbeit

1. Arbejdsmarkedet i Tyskland
2. De tyske kvalifikationsrammer (DQR)
3. To slags grundlæggende erhvervsuddannelse
4. Erhvervsuddannelse med både teori og praksis
5. Bøglige uddannelser
6. Muligheder for efteruddannelse og karriereudvikling

1. Arbejdsmarkedet i Tyskland

 Landbrug, natur, miljø	 Erhvervsliv, administration
 Produktion, fremstilling	 Trafik, logistik
 Byggeri, arkitektur, landmåling	 Tjenesteydelser
 Metal, maskinproduktion	 Sundhedsvæsenet
 Elektronik	 Social- og pædagogikområdet
 IT, computer	 Samfundsvidenskab, humaniora
 Naturvidenskab	 Kunst, kultur, design
 Teknik, teknologi	 Medier

2. De tyske kvalifikationsrammer (DQR)

Metode til indordning af kvalifikationer
i det tyske uddannelsessystem

Retning og transparens
for kvalifikationer og
kompetencer

Otte niveauer, der svarer til de
europæiske kvalifikationsrammer (EQR)

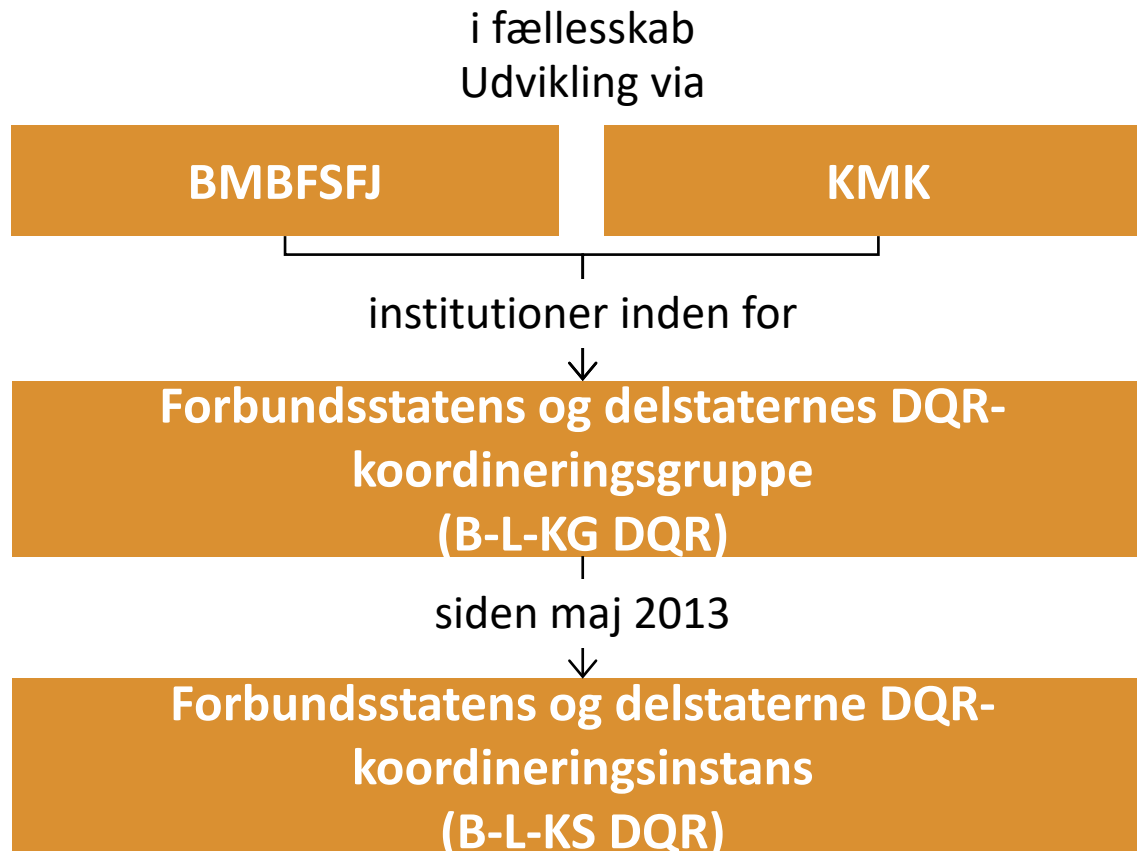
muliggør international sammenlignelighed

sikrer arbejdskraftens bevægelighed i Europa

2. De tyske kvalifikationsrammer (Deutscher Qualifikationsrahmen, DQR)

Aktører i DQR: Oversigt

Yderligere aktører:

videregående uddannelser og institutioner inden for erhvervsuddannelse

arbejdsmarkedets parter og erhvervsorganisationer

eksperter i videnskab og praksis

- ▶ **DQR-arbejdsgruppen (AK DQR)** drøfter beslutninger
- ▶ over 100 eksperter har deltaget i arbejdsgruppen

2. De tyske kvalifikationsrammer (DQR)

Aktører i DQR

Forbundsstatens og delstaterne DQR-koordineringsinstans (B-L-KS DQR)

Funktion

- ▶ National koordineringsinstans for indførelse af de europæiske kvalifikationsrammer (EQR) i Tyskland

Institution

- ▶ Fælles beslutning truffet af forbundsstaten og delstaterne (1. maj 2013)

Opgaver

- ▶ Understøttelse af implementeringen af DQR
- ▶ Tilsyn med tildeling af kvalifikationer for at sikre konsekvens
- ▶ Udarbejdelse af oversigten over tildelte kvalifikationer
- ▶ Oplysninger om aktuel udvikling

Medlemmer

- ▶ Forbundsministeriet for uddannelse, familie, pensionister, kvinder og børn (BMBFSFJ)
- ▶ Forbundsministeriet for erhverv og energi (BMWE)
- ▶ Kulturministerkonference (KMK)
- ▶ Erhvervsministerkonference (WMK)

2. De tyske kvalifikationsrammer (DQR)

Aktører i DQR

DQR-arbejdsgruppe (AK DQR)

Central platform

inddragelse af alle relevante aktører inden for

- ▶ almendannelse
- ▶ videregående uddannelse
- ▶ erhvervsuddannelser, både grundlæggende og efteruddannelse
- ▶ arbejdsmarkedets parter og erhvervsorganisationer
- ▶ videnskab og praksis

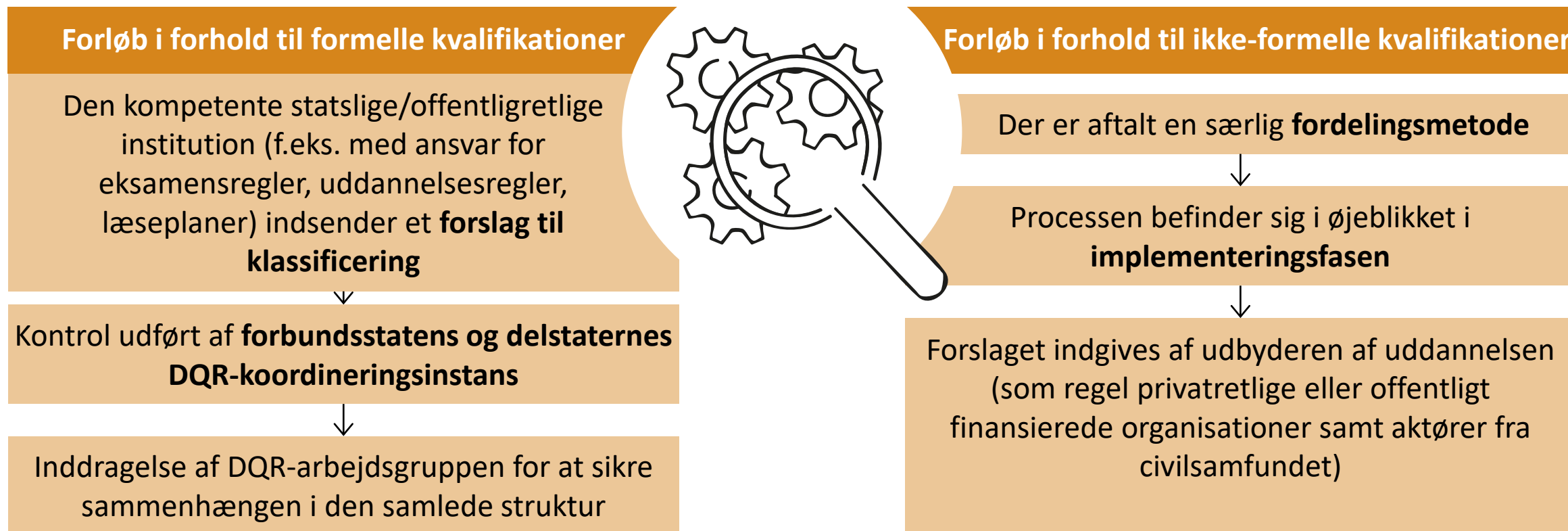
Opgaver

- ▶ forberedelse af alle vigtige beslutninger til udvikling og gennemførelse af DQR
- ▶ samarbejde med udgangspunkt i konsensusprincippet

2. De tyske kvalifikationsrammer (DQR)

Kvalifikationsmetode

2. De tyske kvalifikationsrammer (DQR)

DQR-deskriptorer

Niveau	Viden	Færdigheder	Sociale kompetencer	Selvstændighed
1	almen basisviden	udførelse af simple opgaver efter anvisning	grundlæggende samarbejde i velkendte situationer	primært under supervision
2	grundlæggende faglig viden på et område	kan følge simple regler, fundamental problemløsning	kan arbejde i overskuelige grupper	delvist selvstændigt med støtte
3	bred og grundlæggende faglig viden	løse rutineopgaver og anvende metoder	samarbejde og sparring med andre	selvstændig ageren i velkendte situationer
4	udvidet og dybtgående faglig viden	metodisk udførelse af opgaver, kan løse velkendte problemer	koordinering af arbejdsprocesser, kommunikation i team	selvstændig og ansvarlig i faste rammer
5	integreret faglig viden, grænseflader til andre områder	udførelse af komplekse opgaver, kan overføre viden til andre områder	supervision og vejledning af andre	ansvarlig for egne lærings- og arbejdsprocesser
6	dybtgående faglig viden eller bred videnskabelig viden	analyse af komplekse problemer, udvikling af løsningsstrategier	ansvarlig i teams, projektledelse	en høj grad af selvstændighed og ansvarlighed
7	højt specialiseret, tværfaglig viden	forskning, udvikling og udformning af nye projekter	faglig ledelse, tilpasning af kompleks diskurs	selvstændigt ansvar for komplekse projekter
8	komplet specialiseret, forskningsbaseret viden på højeste niveau	innovation og udvikling af nye teorier og metoder	førende i erhvervsmæssige og faglige fællesskaber	højeste grad af autonomi, ansvarlig for videreudvikling af viden og praksis

2. De tyske kvalifikationsrammer (DQR)

Oversigt efter kompleksitetsniveau og aktivitetstype

DQR 1-2	DQR 3	DQR 4
ingen uddannelse – simple opgaver som medhjælper	både teori og praksis (= erhvervsuddannelse) med læreplads (2 år)	både teori og praksis (= erhvervsuddannelse) med læreplads (3-3,5 år)
f.eks. landarbejder, køkkenmedhjælper/hjælpekok, ufaglært tjener, arbejdsmand*	f.eks. faglært inden for hotel- og restaurationsbranchen, faglært lagermedarbejder, tømrer med 2-årig uddannelse, sælger, fagperson inden for metalteknik*	f.eks. landmand, kok, lager-/logistikmedarbejder, elektromekaniker inden for køleteknik, anlægstekniker*
		eller: boglige uddannelser (fuldtid)
		f.eks. landbrugsteknisk assistent, fødevareteknisk assistent, assistent inden for hotelmanagement, teknisk/kommerciel assistent inden for bygningservice, assistent inden for elektromekanik – med speciale i vedligeholdelse og service*

* De nævnte erhverv, der er inden for samme erhvervsområde, bygger ikke nødvendigvis videre på hinanden. Det drejer sig f.eks. om erhverv på forskellige kvalifikationsniveauer inden for det pågældende erhvervsområde.

2. De tyske kvalifikationsrammer (DQR)

Oversigt efter kompleksitetsniveau og aktivitetstype

DQR 5	DQR 6	
specialiseret videreuddannelse	videreuddannelse til mellemliderniveau	eller: teknisk videreuddannelse
f.eks. certificeret specialist – IT-specialist, servicetekniker, ernæringsassistent, servicemontør i vindmølleindustrien, ergoterapeut med speciale i boligindretning og certificeret af erhvervsorganisation	f.eks. professionsbachelor, mellemlang uddannelse inden for landbrug, køkken, restaurant eller elektroteknik	f.eks. professionsbachelor, jordbrugstekniker, levnedsmiddeltekkniker, elinstallatør
	eller: videreuddannelse på handelsområdet	eller: akademisk uddannelse på bachelorniveau eller på en højere læreanstalt eller et universitet
	f.eks. professionsbachelor, landbrugsøkonom med speciale i regnskab, erhvervsøkonom, industriøkonom, medie- og forlagsøkonom eller bogholder	

* De nævnte erhverv, der er inden for samme erhvervsområde, bygger ikke nødvendigvis videre på hinanden.
Det drejer sig f.eks. om erhverv på forskellige kvalifikationsniveauer inden for det pågældende erhvervsområde.

2. De tyske kvalifikationsrammer (DQR)

Oversigt efter kompleksitetsniveau og aktivitetstype

DQR 7		DQR 8
avanceret videreuddannelse	eller: akademisk kandidatstudie på en højere læreanstalt eller et universitet	Doktorgrad på et universitet
f.eks. professionsmaster, teknisk erhvervsøkonom, handelsøkonom, certificeret pædagog*	f.eks.. Master of Science (M. Sc.) landbrugsvidenskab*	Ffeks. doktorgrad i landbrugsvidenskab (dr. agr.), doktorgrad i økonomi (dr. oec.), doktorgrad i ernæring (dr. oec. troph.), doktorgrad i ingeniørvidenskab (dr. Ing.)*

* De nævnte erhverv, der er inden for samme erhvervsområde, bygger ikke nødvendigvis videre på hinanden.
Det drejer sig f.eks. om erhverv på forskellige kvalifikationsniveauer inden for det pågældende erhvervsområde.

3. To slags grundlæggende erhvervsuddannelse

uddannelse med både teori og praksis

- ▶ 70 % praktik – 30 % erhvervsskole
- ▶ lærlingeløn
- ▶ underlagt forbundsstatens lovgivning
- ▶ 324 erhverv*, heraf ca.:
 - ▶ 130 håndværksfag
 - ▶ 250 tekniske erhverv inden for industrien eller naturvidenskaben (der er et vist overlap med håndværksfagene)
 - ▶ 50 merkantile erhverv

* delvise overlapninger

boglig uddannelse

- ▶ omfatter ofte praktikforløb i virksomheder
- ▶ aflønnet inden for sundhedssektoren/ellers til dels ulønnet eller med brugerbetaling
- ▶ underlagt lovgivningen i delstaterne:
- ▶ ca. 70 erhverv inden for:
 - ▶ Teknik
 - ▶ Fremmedsprog
 - ▶ Design
 - ▶ Merkantile erhverv
 - ▶ Sundheds- og socialvæsen, personlig pleje

4. Erhvervsuddannelse med både teori og praksis

Håndværksfag

130 erhverv, hovedsageligt inden for de forskellige erhvervsorganisationers ansvarsområde på følgende områder:

- ▶ Træfagene
- ▶ Bygge- og anlægsgfagene
- ▶ Elektro- og metalfagene
- ▶ Beklædnings-, tekstil- og læderfagene

- ▶ Glas-, papir- og keramikfagene samt diverse
- ▶ Kemi og rengøringsbranchen
- ▶ Sundhed og personlig pleje
- ▶ Levnedsmiddelfagene

Adgangskrav: ingen formelle begrænsninger

- ▶ uddannelsesvirksomheden bestemmer, hvilken skolemæssig baggrund ansøgerne skal have

- ▶ cirka **25 %** af alle lærlinge er beskæftigede i håndværksfagene

4. Erhvervsuddannelse med både teori og praksis

Tekniske erhverv inden for industrien eller naturvidenskaben

ca. 250 fag (hvoraf nogle er håndværksfag), hvor man uddannes i industrivirksomheder eller andre store virksomheder.

Eksempler:

- ▶ Anlægstekniker
- ▶ Bioanalytiker
- ▶ Laborant
- ▶ Driftstekniker

- ▶ Jern- og metalarbejder
- ▶ Maskin- og anlægsoperatør
- ▶ Elektromekaniker
- ▶ Produktionsteknolog/in
- ▶ Materialetekniker

Adgangskrav: ingen formelle begrænsninger

- ▶ uddannelsesvirksomheden bestemmer, hvilken skolemæssig baggrund ansøgerne skal have

- ▶ cirka 60 % af alle lærlinge uddanner sig i et teknisk erhverv inden for industrien eller naturvidenskaben

4. Erhvervsuddannelse med både teori og praksis

Merkantile erhverv

50 erhverv (alt efter metode) eller mere. Eksempelvis inden for følgende områder:

- ▶ Handel (detail-, engros- og udenrigshandel, industrien)
- ▶ Kontor og administration
- ▶ Økonomi, finans og jura (bank- og forsikringsområdet samt retsvæsenet)
- ▶ Sundhedsmanagement
- ▶ Logistik og transport (speditions- og logistiktjenester)
- ▶ Ejendomssektoren
- ▶ Hotel og gastronomi
- ▶ Rekreation og turisme

Adgangskrav: ingen formelle begrænsninger

- ▶ uddannelsesvirksomheden bestemmer, hvilken skolemæssig baggrund ansøgerne skal have
- ▶ en ungdomsuddannelse er ofte påkrævet som minimum

5. Boglige uddannelser

Erhverv inden for sundhedsfaget

De kan opdeles på følgende måde:

- ▶ regulerede erhverv → må kun udøves af personer, der har gennemført en uddannelse, der er godkendt af de off. myndigheder

- ▶ områder:

- ▶ Pleje, redningstjeneste og fødselshjælp
- ▶ Assistentjobs inden for det medicinske-tekniske område
- ▶ Fysiske behandlinger og sprog

- ▶ andre områder:

- ▶ Merkantile erhverv/sundhedsmanagement
- ▶ Håndværk inden for sundhedsområdet

Uddannelseslængde: typisk tre år

Adgangskrav: **grundskolens udvidede afgangseksamen**

Ud over klassiske pleje- og behandlingsfag: f.eks. logopædi, ergoterapi, fysioterapi og endda erhverv såsom ambulanceassistent, fodterapeut og diætist.

5. Boglige uddannelser

Yderligere erhverv:

cirka 50 erhverv med meget praktik, f.eks. inden for følgende områder:

- ▶ Medieteknisk assistent
- ▶ Apoteksassistent eller assistent inden for kemi eller biologi
- ▶ IT-assistent
- ▶ Skibsassistent
- ▶ Økonomiassistent
- ▶ EU-forvaltningsassistent
- ▶ Eksportsekretær
- ▶ Fagfolk til hotelledelse
- ▶ Medhjælper i plejesektoren
- ▶ Sosu-assistent
- ▶ Kreative fag (f.eks. keramikere eller designere)
- ▶ Erhverv inden for sportsfaget (f.eks. cirkusartist, danser eller idrætslærer)

Uddannelsens varighed: et til tre år (alt efter om det er en fuldtids- eller deltidsuddannelse)

Adgangskrav: **fortrinsvist grundskolens udvidede afgangseksamen**

5. Boglege uddannelser

Mulige veje til videregående uddannelser

Certificeret specialist [DQR 5]

- ▶ 400 undervisningstimer
- ▶ især inden for IT

Professionsbachelor [DQR 6]

- ▶ DQR 4 er adgangsgivende
- ▶ minimum 1.200 undervisningstimer
- ▶ **Udlært håndværker**
 - ▶ 1-3,5 år
 - ▶ fuldtids- eller deltidsuddannelse
- ▶ **Tekniker**
 - ▶ varierende varighed
 - ▶ fuldtids- eller deltidsuddannelse
- ▶ **Erhvervsøkonom**
 - ▶ varierende varighed
 - ▶ fuldtids- eller deltidsuddannelse

Professionsmaster [DQR 7]

- ▶ DQR 6 er adgangsgivende
- ▶ minimum 1.600 undervisningstimer

6. Muligheder for efteruddannelse og karriereudvikling

Skift til en akademisk uddannelsesretning

Skift fra en erhvervsuddannelse til en akademisk uddannelse UDEN videregående uddannelse som adgangskrav

- ▶ Adgangskravet er erhvervsuddannelse samt videreuddannelse
 - ▶ f.eks. svendebrev fra et håndværksfag (professionsbachelor) eller tilsvarende gennemført efteruddannelse efter BBiG eller HwO eller inden for de sundhedsprofessioner, der er reguleret af delstatslovgivningen
 - ▶ Generelt adgangsgivende til videregående uddannelser
- ▶ En relevant erhvervsuddannelse og erhvervserfaring er adgangsgivende
 - ▶ som minimum to års erhvervsuddannelse efterfulgt af mindst tre års erfaring inden for det fag, man er uddannet i, eller i et erhverv, der rent fagligt svarer til erhvervsuddannelsen
 - ▶ i så fald er en vejledende samtale, en adgangsprøve eller et studiebesøg påkrævet
 - ▶ adgang til en uddannelse, der fagligt svarer til erhvervsuddannelsen eller erhvervserfaringen

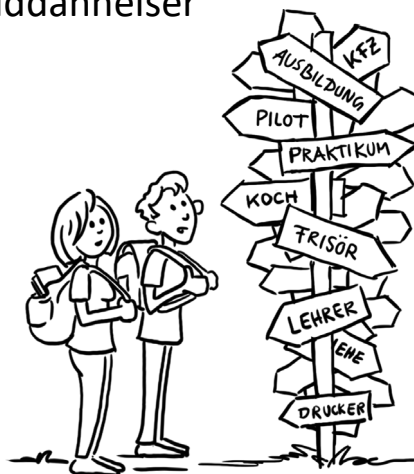

6. Muligheder for efteruddannelse og karriereudvikling

Andre muligheder for videreuddannelse

teoretisk uddannelse samt erhvervsuddannelser som efteruddannelse

- ▶ f.eks. med henblik på at kvalificere sig til mere komplicerede arbejdsopgaver
- ▶ på aftenskole ved siden af arbejdet, på fuld tid på erhvervsskoler eller hos udbydere af uddannelser

omskoling

- ▶ kvalificering til et andet erhverv end det, man tidligere er udlært i og har udøvet
- ▶ af helbredsmæssige eller arbejdsmarkedsmæssige årsager
- ▶ der kan typisk skæres en tredjedel af uddannelsestiden pga. erhvervsuddannelsen

På vores website kan du finde dette slideshow samt yderligere slideshows om erhvervsuddannelser i Tyskland samt det internationale samarbejde på erhvervsuddannelsesområdet:

www.govet.international

Kilder

- ▶ BIBB-rapport ([link](#))
- ▶ Rapport fra BMBFSFJ om erhvervsuddannelser ([link](#))
- ▶ KMK ([link](#))
- ▶ BMFTR-dataportal ([link](#))
- ▶ Destatis-statistik om erhvervsuddannelser ([link](#))

GOVET at BIBB

Friedrich-Ebert-Allee 114-116
53113 Bonn, Germany

govet@bibb.de

+49 228 107 1818

www.govet.international